

Okul Öncesi Dönemde Uygulanan Rekreatif Etkinliklerin Sosyal Beceriler Üzerinde Etkisi*The Effect of Recreational Activities Applied in Preschool Period on Social Skills*Dilara Almıla KAYNAK ¹, *Munise DURAN ²¹ İstiklal Ortaokulu, Elazığ, TÜRKİYE / almilakose@gmail.com / 0000-0002-9473-8852² İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, TÜRKİYE / munise.durdu@inonu.edu.tr / 0000-0001-8912-2669

* Corresponding author

NOT: Bu çalışma ilk yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Özet: Bu araştırmanın amacı okul öncesi dönemde rekreatif etkinliklerin sosyal beceriler üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmada ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız anaokulunda okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocuklardan 18'i deney, 18'i kontrol grubu olmak üzere toplam 36 çocuktan oluşmaktadır. Deney grubuna 8 hafta boyunca haftada 3 gün olmak üzere 24 farklı rekreatif etkinlik uygulaması yapılmış, kontrol grubuna ise müfredat dışında herhangi bir ek çalışma uygulanmamıştır. Veriler Avcıoğlu (2007) tarafından geliştirilen Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (4-6 yaş için) ile toplanmıştır. Toplanan nicel verilerin analizinde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda; Normal Dağılım Testi, Wilcoxon Testi ve Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Araştırmanın istatistiksel işlemleri sonucunda, rekreatif etkinlik uygulanan deney grubunun toplam sosyal beceri puanının kontrol grubundan daha fazla olduğu görülmüş ve buna bağlı olarak rekreatif etkinliklerin sosyal beceri gelişimi üzerinde olumlu etkisi olduğu saptanmıştır. “Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme” ve “Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri” alt boyutunda deney ve kontrol grubunda anlamlı bir farklılık gözlemlenmezken, “Akran Baskısıyla Başa Çıkma” alt boyutunda kontrol grubunun puanlarının arttığı belirlenmiştir. “Kişiler Arası Beceriler”, “Sözel Açıklama Becerileri”, “Kendini Kontrol Etme Becerileri”, “Amaç Oluşturma Becerileri”, “Dinleme Becerileri”, “Görevleri Tamamlama Becerileri”, “Sonuçları Kabul Etme Becerileri” alt boyutlarında okul öncesi dönemde uygulanan rekreatif etkinlikler çocukların sosyal becerilerini artırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Psikomotor gelişim, rekreatif etkinlikler, sosyal beceri.

Abstract: The purpose of this study is to examine the effect of recreational activities on social skills in the preschool period. A pretest-posttest control group quasi-experimental design was used in the study. The study group consisted of a total of 36 children aged 60-72 months who were enrolled in preschool education at an independent kindergarten affiliated with the Ministry of National Education, with 18 children in the experimental group and 18 in the control group. The experimental group participated in 24 different recreational activities three days a week for eight weeks, while the control group did not participate in any additional activities outside of the curriculum. Data were collected using the Social Skills Assessment Scale (for ages 4-6) developed by Avcıoğlu (2007). In the analysis of the collected quantitative data, the Normal Distribution Test, Wilcoxon Test, and Mann-Whitney U test were applied in line with the sub-problems of the research. As a result of the statistical operations of the research, it was observed that the total social skills score of the experimental group that underwent recreational activities was higher than that of the control group, and accordingly, it was determined that recreational activities had a positive effect on social skills development. While no significant difference was observed between the experimental and control groups in the sub-dimensions of “Controlling Anger Behaviors” and “Adapting to Change Skills,” it was determined that the control group's scores increased in the sub-dimension of “Coping with Peer Pressure.” Recreational activities applied in the sub-dimensions of “Interpersonal Skills,” “Verbal Explanation Skills,” “Self-Control Skills,” “Goal-Setting Skills,” “Listening Skills,” “Task Completion Skills,” and “Acceptance of Results.”

Keywords: Psychomotor development, recreational activities, social skills.

Received: 30.12.2024 / Accepted: 23.07.2025 / Published: 30.07.2025

<https://doi.org/10.22282/tojras.1609710>**Citation:** Kaynak, D.A., & Duran, M. (2025). Okul öncesi dönemde uygulanan rekreatif etkinliklerin sosyal beceriler üzerindeki etkisi, *The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS)*, 14 (3), 255-265.

GİRİŞ

Erken çocukluk eğitimi ülkemizde 0-72 ay diliminde bulunan okul öncesi dönem çocuklarını kapsamaktadır (Gürkan, 2009). Erken çocukluk döneminde çocuklar hızlı bir şekilde büyür ve gelişirler (Tunçeli ve Zembat, 2017). Bu dönem gelişimdeki kritik dönemlerden biridir. Bu nedenle çocukların ilerleyen yaşantılarını etkilemektedir.

İnsan gelişiminde temel olarak beş farklı gelişim alanı bulunmaktadır bunlar; bilişsel, dil, sosyal-duygusal, fiziksel ve psikomotor beceriler olarak sınıflandırılırlar. Psikomotor gelişimi çocuğun fiziksel, kas ve sinir sisteminin senkronize bir biçimde çalışmayı öğrenme süreci olarak tanımlanabilir. Psikomotor gelişimde, fiziksel değişimle beraber doğum öncesinden ölüme kadar olan süreçte bazı becerilerde körelme meydana gelirken yeni beceriler kazanılabilmektedir (Gallahue, 1982b, 1982a). Bu süreç, basit reflekslerle başlamakta ve karmaşık becerilerin kazanılması ile devam etmektedir. Sosyal gelişim ise insanın diğer insanlar ve toplumun gelenek görenek ve yapısı ile etkileşimi sonucunda oluşan değişimler olarak tanımlanır (Ulusoy, 2002).

Okul öncesi dönemde motor beceri gelişiminde rekreatif etkinliklerin önemi büyüktür. Torkildsen (2005), rekreatif etkinlikleri sosyoloji sözlüğünün “yaşamın pratik ihtiyaçları yerine getirildikten sonra kalan serbest zaman” olarak tanımladığını belirtmektedir. Rekreatif kelimesinin temeli Latince'dir. Tazelenme, yenilenme ile nitelendirilen “Recreatio” kelimesinden üretilmiştir (Öztürk, 2018). Bu

kavramlar baz alındığında rekreasyon, aktif çalışma sonrasında körelen zihinsel ve fiziksel fonksiyonların ortaya çıkarılması anlamına gelmektedir (Taşkın ve diğerleri, 2019). Rekreatif sosyal olarak aktif ve kişisel hedefleri barındıran bir olgudur. Bireylerin fiziksel ve duygusal olarak kendilerini deşarj etmelerini sağlarken farklı mekân ve insanlarla etkileşim halinde bulunma imkânı sunar.

Rekreatif etkinliklerinde gönüllülük esastır ve temelinde serbest zaman, eğlence ve dinlenme ile kişisel motivasyonu artırma amaçlanmaktadır (Kırkoğlu, 2004). Rekreatif etkinlikler yoğunluklu şekilde spor faaliyetleri ile bütünleşmektedir. Ancak Metcalfe'e göre rekreatif etkinlikler 1970'li yılların sonlarına doğru bir anlam kazanmış ve boş zamanların kaliteli geçirilebilmesi amacıyla farklı yöntemlerde kullanılarak şekillendirilmiştir (Metcalfe, 2005). Günümüzde artan nüfus, buna bağlı olarak trafik yoğunluğu, modern şehir hayatı insanların hareket alanlarını sınırlamış ve farklı gelişim alanlarının da körelmesine neden olmuştur. Bu durum çocukları da olumsuz etkilemekte oyun alanlarını daraltmakta ve farklı gelişim alanlarında olduğu gibi motor gelişimini de sınırlandırmaktadır. Bu bağlamda günümüz çocukları doğal yaşam alanlarını deneyimleme imkânı bulamadıkları için atlama, tırmanma, yuvarlanma, denge kurma gibi doğanın insana sunduğu motor becerileri destekleme imkanlardan yeterince yararlanamamaktadır (MEB 2006; Saka ve diğerleri, 2008; Tüfekçioğlu ve Ayça 2008). İncelemeler sonucunda, rekreatif etkinliklerin

günümüzün baş problemlerinden olan obeziteyi engellediği, zararlı madde kullanım oranını azalttığı, bilinçli ve ruhsal olarak sağlıklı bireylerin varlığını arttırdığı gözlemlenmiştir (Yaman ve Arslan, 2009). Birçok açıdan gelişimi olumlu olarak destekleyen ve ilerleyen yaşamı etkileyen rekreatif etkinliklerin planlanmasında uygulanacak mekânın ve uygulama zamanının dikkatli bir şekilde seçilmesi önemlidir. Bu etkinlikler formal ve informal kuruluşlarda uygulanabilmektedir (Bayazıt ve diğerleri, 2003). Rekreatif etkinliklerde kişiler etken ve edilgen konumda bulunabilirler, bu özelliği sayesinde insanlar arasında yayılım göstermesi kolaylaşmıştır (Taşkın ve diğerleri, 2019). Kişilerin kendi gelişimlerini desteklemek ve dinlenmelerine yardımcı olmak ön plandadır (Tamer, 1998). Genel anlamda rekreatif etkinlikler kişilerin özgüvenlerini destekleyerek kendilerini, ifade güçlerini geliştiren, kişisel özelliklerini tanıyarak keşfetmelerini sağlayan, yaratıcı düşünme becerilerini destekleyen bunların yanında tüm gelişim alanlarını destekleyerek dil, sosyal, duygusal, motor beceri alanlarında ileri gitmesini sağlayan etkinliklerdir (Aytaç, 2003). Rekreatif etkinlikler sayesinde kişiler benliklerinde yatan gizil yeteneklerini fark edebilir ve fark edilen bu yetenekler çeşitli etkinlikler planlanarak geliştirilebilir. Bu bağlamda rekreatif etkinlikler kişilerin hayatında önemli bir yere sahiptir ve onları olumlu etkilediği gözlemlenmektedir (Yiğiter, 2012). Ayrıca kişiler arasında olumlu iletişim kurma ve devam ettirme, sorumluluk üstlenme, iş birlikli çalışma ve grupla hareket etme, problem çözme, duygu ve davranış kontrolü sağlama, stres anını yönetebilme, plan kurma ve aktiflik gibi sosyal becerileri de etkilediği görülmektedir (Ceylan ve Özyürek, 2014). Rekreatif etkinliklerde bazı hedefler bulunmaktadır. Bu hedefleri, temel bilgi sağlama, kişilik gelişimini destekleme, topluma uyum sağlama olarak nitelendirebiliriz. Rekreatif eğitiminin hedefleri arasında bulunan aktif, mutlu, işbirlikçi ve çalışkan toplum sağlayabilmek hedefi bireylerin bu özellikleri edinimi ile mümkün görünmektedir. Bu nedenle, bu konulardaki deneyimlerin erken yaşta çocuklara sunulması gerekmektedir (Bayazıt ve diğerleri, 2007).Yapılan bazı araştırmalar incelendiğinde rekreatif etkinliklerin çocukları pozitif yönde etkilediği görülmüştür (Kılbaş, 2001). Ayrıca verilere bakıldığı zaman yetişkinlik döneminde aktif bir yaşam süren bireylerin çocukluk döneminden itibaren rekreatif etkinliklere katılım göstererek aktif bir çocukluk geçirdiği saptanmaktadır (Bayazıt ve diğerleri, 2007). Çocukluk döneminde bu tarz etkinlikler ile gelişen sosyal beceriler de erken dönemde desteklenerek geliştirilmelidir. Bu hedeflere ulaşabilmek için rekreatif etkinliklerin planlı bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir (Yiğiter, 2012). Bu kapsamda anne, baba ve öğretmene büyük görevler düşmektedir. Çünkü bazı davranışlar model alınarak öğrenilirken bazı davranışlar ise deneyimler ile öğrenilmektedir. Edinilen bu davranışların toplumsal normlara uygun olması önem içermektedir. Bu çerçevede sosyal beceri ediniminin önemi ortaya çıkmaktadır ve bu beceriler insani etkileşimi ortaya çıkarmaktadır. İnsanın temelini oluşturan sosyal becerilerin yine insanın temel eğitimini aldığı okul öncesi dönemde de ele alınması gerekmektedir. Okul öncesi dönemde bilişsel gelişim ve sosyal gelişim paralel şekilde ilerlemektedir. Ayrıca bu kapsamda ahlaki gelişim ve kişilik gelişimi de yer almaktadır (Balat, 2005; Ceylan ve Özyürek, 2014; Temur

ve Yuvacı, 2014). Erken çocukluk döneminden itibaren fiziksel aktivitelerin alışkanlık olarak benimsenmesi bireylerin sosyalleşmesi açısından önem oluşturmaktadır (Yetim, 2005). Robinson, (2003) alışkanlık haline getirilmiş olan bedensel faaliyetlerin kişilerin zihinsel beceri gelişimini ve bedensel, sosyal, psikolojik özelliklerini olumlu olarak etkilediğini söylemiştir. Ayrıca grupla yapılan rekreatif etkinlikler iletişim becerilerini destekleme ve dayanışma, iş birliği kurma, farklı insanlarla etkileşim imkânı sunduğu için yeni arkadaşlıkların kurulması açısından da önemlidir (Yetim, 2005). Toplumun temelini oluşturan bireyleri sosyal açıdan geliştiren rekreasyon etkinlikleri bu nedenle toplumu da etkilemektedir. Erken çocukluk dönemi sosyal beceri edinimi için kritik bir dönemdir. Bu nedenle kazandırılmak istenen davranışlar belirli bir plan doğrultusunda oyunlaştırılarak rekreasyon etkinlikleri ile aktarılabilir. Bu etkinlikler sayesinde müfredatta olan ve olmayan sosyal beceriler çocuklara kazandırılmaktadır. Rekreasyon etkinlikleri sayesinde gizil şekilde gerçekleşen bazı öğrenimlerinin öneminin ve kalıcılığının unutulmaması gerekmektedir (Doğanay, 2006; Tuncel, 2008; Türedi, 2008). Çocuklar gizil öğrenmeler sayesinde toplumsal değerlerin ana hatlarını edinirler. Bu edinimlerin sağlanabilmesi için çocukların sürekli deneyimlerde bulunması önemlidir. Erken çocukluk döneminde bireyin edindiği deneyimler onların ilerleyen yaşamlarını da etkileyecektir. Olumlu deneyimler sonucunda kazanımlar sağlayan bireyler toplum tarafından benimsenmekte ve hayata karşı pozitif durabilmektedir (Temur ve Yuvacı, 2014).

Okul öncesi dönemde çocuklar yoğun olarak oyun oynama eğilimi içindedir. Çocuklar oyunlarında çeşitli nesneleri ve hayal güçlerini kullanırlar. Oyun oynayan çocuk çevresi ile aktif etkileşimde bulunmaktadır (Maden, 2010; Sevinç, 2004). Çevresiyle aktif etkileşimde bulunan çocuklar kültürel öğelerle de karşılaşır. Çeşitli oyunlarda farklı öğelerle karşılaşan bu çocuklar birbirleri ile kültür alışverişi içinde olurlar (Hazar, 2014). Bu dinamizm sayesinde çocuklar farklılıklara saygı ve hoşgörü yeteneklerini geliştirme imkânı bulurlar (Pehlivan, 2012). Piaget, oyunun çocuk için sosyal beceri edinimi konusunda önemini vurgulamaktadır. Çünkü çocuklar oyun esnasında sosyaldirler ve bunu tavırları ile göstermektedirler (Piaget, 1999). Erken çocukluk döneminde aktif olarak oynanan oyunlar sayesinde çocuklar çevresi ile fiziksel ve psikolojik olarak temas halindedir. Bu temas sosyal yönden çocukların gelişimini desteklemektedir (Altınköprü, 2002).

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların kendi başına oyun kurduğu zaman dilimi genelde serbest zaman etkinlikleridir. Bu zaman diliminde çocuklar sınıf içinde belirlenmiş olan farklı merkezlerde ilgi ve istekleri doğrultusunda, öğretmen kontrolünde ve dönüşümlü olarak bulunurlar. Bu süreçte kontrol ve dönüşüm sağlanmadığı takdirde çocuklar geçirdikleri zaman diliminden minimum düzeyde yarar sağlamaktadırlar (Ogelman, 2014). Bunun yanında çocukların merkezlerde geçici bulunmaları mevcut oyuna dahil olamama, yeni oyuna uyum sağlayamama, akran çatışması, sevdiği arkadaşının istediği merkezde bulunma eğilimi gösterme, sosyal iletişimden kaçınma, yalnız kalma vb. olumsuz durumlara neden olabilmektedir. Bu nedenle rekreatif etkinliğin temelini oluşturan serbest

zaman diliminden maksimum verim alabilmek için rekreatif etkinlik uygulamaları tüm gruba serbest etkinlik zamanında uygulanmıştır. Bu sayede çocuklar serbest zamanda kontrollü ve daha kaliteli etkinliklere katılım imkânına sahip olabileceklerdir (Özyürek ve Aydoğan, 2011).Tüm bunlar düşünüldüğünde bu araştırma ile çocukların okul öncesi eğitimde serbest zaman etkinliklerinin hem çocukların sadece kendi kendine oyun oynayacağı bir zaman dilimi olmaktan öteye geçip öğretmenlerin planlı bir şekilde rekreatif etkinliklere yer vermelerinin onların sosyal becerilerine destek sağlayabileceği örnek bir model olması açısından önemli görülmektedir. Bu bağlamda bu araştırma ile okul öncesi eğitimde öğretmenlere rekreatif etkinlik konusunda farkındalık oluşturacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli: Bu çalışmada okul öncesi dönemde rekreatif etkinlikler ve sosyal beceriler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla nicel araştırma modelinden yararlanılmış ve ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel çalışmalarda öncelikli amaç, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini anlamlandırmaktır (Ekiz, 2007). Yarı deneysel desenlerde deney ve kontrol grupları mevcuttur ancak araştırma grubunun tesadüfi olarak belirlenmediği durumlarda uygulanır (McMillan & Schumacher, 2001). Yarı deneysel çalışmalar doğal okul koşullarında programın uygulamaları için uygun bir modeldir. Özellikle eğitim programlarının etkililiği ve geliştirilmesi ile ilgili çalışmalarda kullanılmaktadır (Daniel, 2004). Eğitim ve psikoloji alanlarında yapılan çalışmalarda genellikle yarı deneysel çalışmalar uygulanmasının nedeni araştırma yapılacak grupların sınıf olarak daha önceden yapılandırılmış olmasıdır (Trochim, 2001) Yapılan çalışmada araştırma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme ile araştırmacının öğretmen olarak görev yaptığı okul tesadüfi olarak seçilmediği için yarı deneysel desen uygulanmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkeni uygulanacak olan rekreatif etkinlikler, bağımlı değişkeni ise sosyal becerilerdir.

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı erken çocukluk döneminde uygulanan rekreatif etkinliklerin çocukların sosyal becerilerini etkileyip etkilemediğini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1. Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan çocuklar ile (deney grubu) bu etkinlik uygulamalarına katılmayan çocukların (kontrol grubu) toplam ön test puan ortalamaları anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

a. Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan çocuklar ile bu etkinlik uygulamalarına katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri; Kişiler arası beceriler (KB), Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri (KDKEDYSB), Akran Baskısı ile Başa Çıkma Becerileri (ABBÇB), Sözel Açıklama Becerileri (SAB), Kendini Kontrol Etme Becerileri (KKEB), Amaç Oluşturma Becerileri (AOB), Dinleme Becerileri (DB), Görevleri Tamamlama Becerileri (GTB), Sonuçları Kabul Etme Becerileri (SKEB) toplam ön test puan ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

2. Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan çocukların sosyal beceri değerlendirme ölçeğinden aldıkları toplam ön

test son test puan ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

a. Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri; KB, KDKEDYSB, ABBÇB, SAB, KKEB, AOB, DB, GTB, SKEB toplam ön test son test puan ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

3. Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme ölçeğinden aldıkları toplam ön test son test puan ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

a. Rekreatif etkinlikler uygulamalarına katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri KB, KDKEDYSB, ABBÇB, SAB, KKEB, AOB, DB, GTB, SKEB toplam ön test son test puan ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

4. Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan ve bu etkinliklere katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme ölçeğinden aldıkları toplam son test puan ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

a. Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan ve bu etkinliklere katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri KB, KDKEDYSB, ABBÇB, SAB, KKEB, AOB, DB, GTB, SKEB toplam son test puan ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Çalışma Grubu: Araştırma, 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında Malatya Yeşilyurt İlçesinde bir bağımsız anaokulunda gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde okuldaki çocukların yaş grupları 3 aylık periyotlar şeklinde sınıflandırılmış ve bu sayede benzer gelişim düzeyinde öğrencilerin bir arada bulunması amaçlanmıştır. Çocukların yaş ve cinsiyet dağılımı birbirleriyle benzer niteliktedir. Böylece sınıflandırılan gruplardan iki grup oluşturulmuştur. Grupların deney ve kontrol grubu olarak belirlenmesi ise kura yöntemi ile belirlenmiştir. Böylece çalışma grubu toplam 36-72 aylık 36 çocuktan (18 kişi deney grubu, 18 kişi kontrol grubu) oluşmuştur. Deney grubunda dokuz kız ve dokuz erkek, kontrol grubunda ise yedi kız ve on bir erkek çocuk bulunmaktadır.

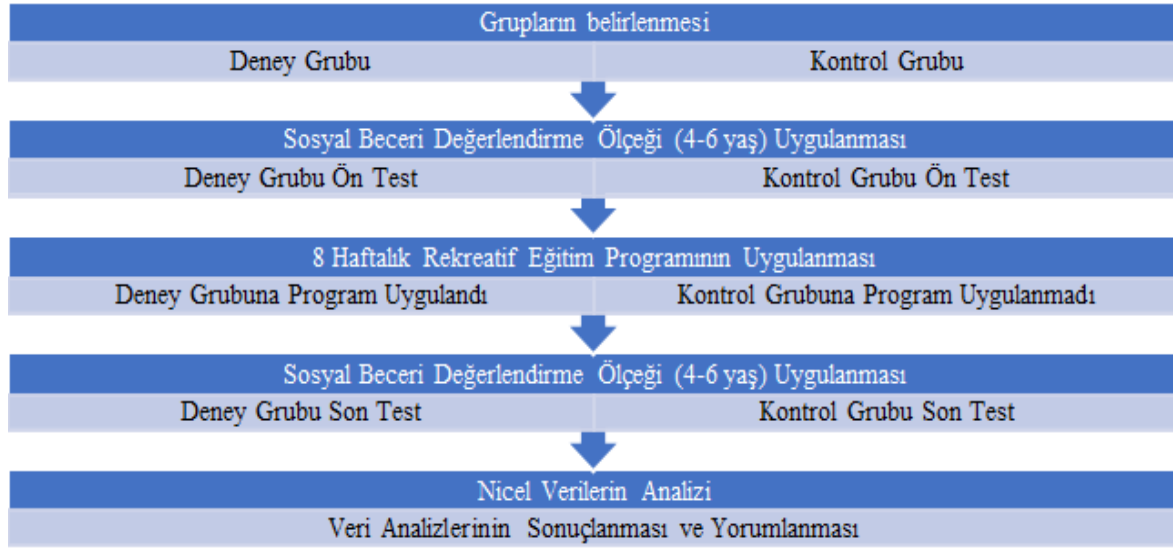
Rekreatif Etkinlikler: Okul öncesi eğitim kurumuna devam etmekte olan 60-72 aylık çocukların rekreatif etkinlikler amacıyla sosyal becerilerini geliştirmek için hazırlanan “Okul Öncesi Dönemde Rekreatif Etkinlikler” çocukların gelişim özellikleri, rekreatif etkinlikler ve sosyal beceriler ile ilgili alan yazını incelenerek, uygulanacak etkinliklerin temel özellikleri belirlenmiştir. Bu özellikler şöyledir;

Çocuklar için uygulanacak olan etkinliklerde yararlanılması düşünülen yöntem ve teknikler araştırılmış ve çeşitlilik gösterecek şekilde belirlenmiştir. Belirlenen yöntem ve teknikler doğrultusunda sosyal becerileri geliştirmek amacıyla uygulanacak olan rekreatif etkinlikler geliştirilip, bütünleştirilerek etkinlikler tasarlanmıştır. Belirlenen rekreatif etkinlikleri uygulayabilmek için gerekli malzemeler temin edilmiş ve düzenleme oluşturulmuştur. Sosyal becerileri geliştirmek amacıyla uygulanacak olan rekreatif etkinlikler çocukların süreç içinde aktif olacağı şekilde tasarlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’nda bulunan kazanım ve

göstergelerden faydalanılarak oluşturulan sosyal beceriyi destekleyen rekreatif etkinliklerde farklı etkinlik türlerinden yararlanabilmek adına motor beceri kullanımını ön planda tutan bunun yanında sanat, Türkçe, drama, oyun, müzik ve okuma yazmaya hazırlık etkinlikleriyle desteklenip bütünleştirilen etkinlikler hazırlanmıştır. Bu etkinlikler gün içinde serbest zamanda uygulanmak üzere tasarlanmış ve bu şekilde serbest zamanın etkinliğinin artırılması istenmiştir. Etkinlikler haftada üç gün olacak şekilde sekiz haftada toplam 24 etkinlik şeklinde planlanmıştır. Hazırlanan etkinlikler, bir ölçme değerlendirme, iki okul öncesi alan

uzmanı ve bir beden eğitimi uzmanının görüşleri alınarak düzenlenmiş ve uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Toplanması: Araştırmada ilk olarak deney ve kontrol grubuna Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (SBDÖ) (4-6 Yaş) uygulanarak ön test yapılmıştır. Daha sonra yalnızca deney grubunda bulunan çocuklara rekreatif etkinlikler içeren sekiz haftalık bir program uygulanmıştır. Rekreatif Etkinlik Programı kontrol grubuna uygulanmamıştır. Sekiz haftalık süre sonunda her iki gruba da Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (4-6 Yaş) tekrar uygulanmış ve son test nicel verileri toplanmıştır.

Şekil 1. İşlem süreci

Veri Toplama Araçları: Araştırmada Avcıoğlu tarafından geliştirilen “Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (4-6 yaş)” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır (Avcıoğlu, 2007). Ölçek likert tipi olarak tasarlanmış olup beş dereceden oluşmaktadır. SBDÖ’de 4-6 yaş okul öncesi dönemi öğrencilerinin sahip olması gereken sosyal beceriler yer almaktadır.

Ölçek maddeleri olumlu ifadelerden oluşmaktadır. Maddelerin derecelendirmeleri ise “Her zaman yapar”, “Çok sık yapar”, “Genellikle yapar”, “Çok az yapar” ve “Hiçbir zaman yapmaz” şeklinde gruplandırılmıştır. “Her zaman yapar” seçeneği 5, “Hiçbir zaman yapmaz” seçeneğine ise 1 puan verilmiştir. Bu kapsamda alınabilecek en yüksek puan 310, alınabilecek en düşük puan 62 olarak hesaplanmıştır. Puanın yüksek olması çocukların sosyal becerilere sahip olduğunu, düşük olması ise yeterince sahip olmadığını göstermektedir. Alt boyutların yanı sıra, ölçeğin tümünden elde edilen toplam puan da değerlendirilebilmektedir. SBDÖ için Avcıoğlu tarafından hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.98’dir (Avcıoğlu, 2007). Bu araştırma için ise ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.95 olarak bulunmuştur. Ölçekte yer alan maddeler sınıf öğretmeni tarafından değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi: Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği analiz edilmiş ve basıklık çarpıklık değerlerine

bakılmış Çarpıklık katsayılarının +1 ile -1 arasında olması normal dağılımdan anormal bir şekilde sapma göstermediği (Büyüköztürk, 2018) görüşü temel alınmıştır. Bu bağlamda çarpıklık (0,887) ve basıklık (1,372) değerlerine göre veriler normal dağılım sınırları içinde yer alsa da genel olarak örneklem sayısı çok az olduğundan serilerin normal dağılıma tabi olmadığı kabul edilerek nonparametrik testler uygulanmıştır. Bağımlı değişkenler için Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi ve Mann-Whitney U Testi tercih edilmiştir. Elde edilen veriler problem ve alt problemler doğrultusunda analiz edilerek bulgular kısmında verilmiştir.

BULGULAR

Araştırma problemleri ve alt problemleri doğrultusunda analizler yapılmış ve bulgular bu doğrultuda verilmiştir. Bu bağlamda; Araştırmanın birinci alt problemleri rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan çocuklar ile bu etkinlik uygulamalarına katılmayan çocukların toplam ön test puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı ve rekreatif etkinlikler uygulamalarına katılan çocuklar ile bu etkinlik uygulamalarına katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri (KB, KDKEDYSB, ABBÇB, SAB, KKEB, AOB, DB, GTB, SKEB) toplam ön test puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığıdır.

Tablo 1. Deney ve kontrol grubu çocukların sosyal beceri değerlendirme ölçeği toplam ön test puan ortalamalarına ilişkin analiz sonuçları

Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği	Grup	N	ST	SO	u	z	p	Cohen's d
Kişiler Arası Beceriler	Kontrol	18	1,02	3,39	151	-,349	0,743	0,06
	Deney	18	0,71	3,22				
Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri	Kontrol	18	0,56	3,21	116	-1,443	0,152	0,24
	Deney	18	0,60	3,53				
Akran Baskısı ile Başa Çıkma Becerileri	Kontrol	18	0,88	2,79	120	-1,332	0,192	0,22
	Deney	18	1,04	3,28				
Sözel Açıklama Becerileri	Kontrol	18	1,03	3,40	141	-,666	0,521	0,11
	Deney	18	0,84	3,68				
Kendini Kontrol Etme Becerileri	Kontrol	18	1,19	3,58	158	-,112	0,913	0,02
	Deney	18	0,90	3,54				
Amaç Oluşturma Becerileri	Kontrol	18	0,71	4,78	103	-2,208	0,064	0,37
	Deney	18	0,91	4,26				
Dinleme Becerileri	Kontrol	18	0,89	4,24	137	,823	0,443	0,14
	Deney	18	0,59	4,52				
Görevleri Tamamlama Becerileri	Kontrol	18	0,73	4,50	86	-2,872	0,016*	0,48
	Deney	18	0,17	4,94				
Sonuçları Kabul Etme Becerileri	Kontrol	18	1,21	4,07	137	-,837	0,443	0,14
	Deney	18	0,72	4,47				
Toplam Ön Test	Kontrol	18	0,72	3,51	145	-,522	0,606	0,09
	Deney	18	0,60	3,68				

*p<0,05 Mann-Whitney U Testi

Tablo 1'e göre Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan çocuklar ile bu etkinlik uygulamalarına katılmayan çocukların alt ölçeklerden ön test GTB gruplar arası istatistiksel düzeyde anlamlı farklılaşmıştır (p<0,05). Kontrol Grubunun puan ortalaması (4,50±0,73) deney grubunun puan ortalamasından (4,94±0,17) düşüktür. Bu farkın etki derecesi ise zayıf etki büyüklüğüne sahiptir (Cohen's d=0,48). Rekreatif etkinlikler uygulamalarına katılan çocuklar ile bu etkinlik uygulamalarına katılmayan çocukların diğer sosyal beceriler ölçeği alt boyutları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde gruplar arası farklılaşmamıştır. Toplam ön test puanlarında gruplar arası

istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma görülmemiştir (p>0,05). Bu durumda her iki gruptaki çocukların sosyal beceri puanları birbirine yakındır.

Araştırmanın ikinci alt problemi rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan çocukların sosyal beceri değerlendirme ölçeğinden aldıkları toplam ön test son test puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı ve rekreatif etkinlikler uygulamalarına katılan çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri (KB, KDKEDYSB, ABBÇB, SAB, KKEB, AOB, DB, GTB, SKEB) toplam ön test son test puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığıdır.

Tablo 2. Deney grubu çocuklarının sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri ve toplam ön test son test puan ortalamalarına ilişkin analiz sonuçları

Sosyal Beceriler		N	SO	ST	z	P	Cohen's d
Kişiler Arası Beceriler	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	0	,0	-3,726	0,000*	-0,62
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	18	9,50			
	Eşit	0	0				
	Toplam	18					
Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	0	,0	-3,623	0,000*	-0,60
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	17	9			
	Eşit	1	0				
	Toplam	18					
Akran Baskısı ile Başa Çıkma Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	4	6,25	-2,637	0,000*	-0,44
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	14	10,43			
	Eşit	0	0				
	Toplam	18					
Sözel Açıklama Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	0	,0	-3,727	0,000*	-0,62
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	18	9,50			
	Eşit	0	0				
	Toplam	18					
Kendini Kontrol Etme Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	2	5,25	-2,824	0,000*	-0,47
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	13	8,42			
	Eşit	3	0				
	Toplam	18					
Amaç Oluşturma Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	1	5	-2,325	0,000*	-0,39
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	9	5,56			
	Eşit	8	0				
	Toplam	18					
Dinleme Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	1	2	-2,613	0,000*	-0,44
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	9	5,89			
	Eşit	1	0				
	Toplam	18					
Görevleri Tamamlama Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	1	1	-0,447	,655	-0,07
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	1	2			
	Eşit	16	0				
	Toplam	18					
Sonuçları Kabul Etme Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	0	0	-2,673	,008*	-0,45
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	9	5			
	Eşit	9	0				
	Toplam	18					
Deney Grubu	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	0	,0	-3,726	0,000*	0,62
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	18	9,50			
	Eşit	0	0				
	Toplam	18					

*p<0,05 Wilcoxon Testi

Tablo 2'e göre görevleri tamamlama becerileri dışında ($p>0,05$) tüm alt becerilerde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ön test ve son test puanları arası farklılaşma istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0,05$). Bu anlamlılık orta etki büyüklüğüne sahiptir (Cohen's $d=0,62$). Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan çocukların hepsinin sosyal beceri puanları etkinlikler sonrası artmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemi rekreatif etkinliklere katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme

ölçeğinden aldıkları toplam ön test son test puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı ve etkinlik uygulamalarına katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri (KB, KDKEDYSB, ABBÇB, SAB, KKEB, AOB, DB, GTB, SKEB) toplam ön test son test puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığıdır.

Tablo 3. Kontrol grubu çocuklarının sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri toplam ön test son test puan ortalamalarına ilişkin analiz sonuçları

Sosyal Beceriler			N	SO	ST	z	p	Cohen's d
Kişiler Arası Beceriler	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	8	8,75	70,00	,308	,758	0,40
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	9	9,22	83,00			
		Eşit	1					
	Toplam		18					
Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	12	9,88	118,50	-1,440	,150	0,56
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	6	8,75	52,50			
		Eşit	0					
	Toplam		18					
Akran Baskısı ile Başa Çıkma Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	11	9,91	109,00	-1,543	,123	0,55
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	6	7,33	44,00			
		Eşit	1					
	Toplam		18					
Sözel Açıklama Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	10	9,45	94,50	-,392	,695	0,33
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	8	9,56	76,50			
		Eşit	0					
	Toplam		18					
Kendini Kontrol Etme Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	7	9,50	66,50	-,829	,407	0,29
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	11	9,50	104,50			
		Eşit	0					
	Toplam		18					
Amaç Oluşturma Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	2	5,75	11,50	-1,328	,184	0,47
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	7	4,79	33,50			
		Eşit	9					
	Toplam		18					
Dinleme Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	4	10,63	42,50	-,632	,528	0,15
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	10	6,25	62,50			
		Eşit	4					
	Toplam		18					
Görevleri Tamamlama Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	7	6,43	45,00	-,035	,972	0,31
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	6	7,67	46,00			
		Eşit	5					
	Toplam		18					
Sonuçları Kabul Etme Becerileri	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	7	7,64	53,50	-,370	,711	0,06
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	8	8,31	66,50			
		Eşit	3					
	Toplam		18					
Kontrol grubu	Ön Test Toplam	Negatif sıralar	6	11,63	43,50	-,630	,531	0,13
	Son Test Toplam	Pozitif sıralar	8	7,25	63,50			
		Eşit	4					
	Toplam		18					

* $p<0,05$ Wilcoxon Testi

Tablo3 'e göre; rekreatif etkinliklere katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme ölçeğinden aldıkları toplam ön test son test puan ortalamaları anlamlı olarak farklılaşmamaktadır ($p>0,05$). Alt ölçeklere göre rekreatif etkinlikler uygulamalarına katılmayan kontrol grubu çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçeklerinden;

kendini kontrol etme becerileri, dinleme becerileri, görevleri tamamlama becerileri, sonuçları kabul etme becerileri toplam ön test ve son test puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır ($p>0,05$). Diğer tüm alt boyutların ön test ve son test puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmıştır ($p<0,05$).

Araştırmanın dördüncü alt problemi reaktif etkinlik uygulamalarına katılan ve bu etkinliklere katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme ölçeğinden aldıkları toplam son test puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı ve rekreatif etkinlikler

uygulamalarına katılan ve bu etkinliklere katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri (KB, KDKEDYSB, ABBÇB, SAB, KKEB, AOB, DB, GTB, SKEB) toplam son test puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığıdır.

Tablo 4. Deney ve kontrol grubu çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri ve toplam son test puan ortalamalarına ilişkin analiz sonuçları

Sosyal Beceriler Ölçeği	Grup	N	ST	SO	u	z	p	Cohen's d
Kişiler Arası Beceriler	Kontrol	20	0,68	4,13	151	-1,829	0,068	0,30
	Deney	20	0,58	4,50				
Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri	Kontrol	20	0,62	4,18	116	-,856	0,406	0,14
	Deney	20	0,27	4,40				
Akran Baskısı ile Başa Çıkma Becerileri	Kontrol	20	0,63	4,15	120	-,634	0,542	0,11
	Deney	20	0,56	4,04				
Sözel Açıklama Becerileri	Kontrol	20	0,76	4,02	141	-2,183	0,031*	0,36
	Deney	20	0,65	4,53				
Kendini Kontrol Etme Becerileri	Kontrol	20	0,66	4,12	158	-,254	0,000*	0,04
	Deney	20	0,59	4,18				
Amaç Oluşturma Becerileri	Kontrol	20	0,68	4,10	103	-3,645	0,000*	0,61
	Deney	20	0,40	4,80				
Dinleme Becerileri	Kontrol	20	0,67	4,12	137	-3,753	0,000*	0,63
	Deney	20	0,21	4,87				
Görevleri Tamamlama Becerileri	Kontrol	20	0,67	4,11	86	-4,693	0,000*	0,78
	Deney	20	0,16	4,96				
Sonuçları Kabul Etme Becerileri	Kontrol	20	0,91	3,94	137	-4,278	0,000*	0,71
	Deney	20	0,12	4,97				
Toplam Son test	Kontrol	20	0,62	3,44	143	-4,618	0,000*	0,77
	Deney	20	0,33	4,49				

*p<0,05 Mann-Whitney U Testi

Tablo 4'e göre gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma görülmüştür(p<0,05). Deney grubunun son test toplam ortalama puanı kontrol grubundan yüksektir (4,4; 3,44). Bu anlamlılığın Cohen's d değeri 0,77 olup, orta derecede etki büyüklüğüne sahiptir. Rekreatif etkinlik uygulamalarına katılan ve bu etkinliklere katılmayan çocukların sosyal beceri değerlendirme alt ölçekleri toplam son test puan ortalamaları; son test kişiler arası beceriler, son test kızgınlık davranışlarını kontrol etme ve değişikliklere uyum sağlama, son test akran baskısı ile başa çıkma becerileri, son test kendini kontrol etme becerileri alt ölçeklerinde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Rekreatif etkinliklerin çocuk sağlığı üzerindeki olumlu etkileri bilinmektedir. Literatürde rekreatif etkinlikler ile ilgili birçok çalışma mevcut olmakla birlikte okul öncesi eğitim alanında yapılan çalışmalar oldukça azdır. Rekreatif etkinliklerin okul öncesi dönem çocuklarının sosyal becerilerine etkisinin incelendiği bu çalışmada elde edilen bulgulara göre rekreatif etkinlik programına katılan çocukların “Kişiler Arası Beceriler”, “Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri”, “Akran Baskısı ile Başa Çıkma Becerileri”, “Sözel Açıklama Becerileri”, “Kendini Kontrol Etme Becerileri”, “Amaç Oluşturma Becerileri”, “Dinleme Becerileri ve Sonuçları Kabul Etme Becerileri” alt ölçek becerilerinin arttığı saptanmaktadır. Ancak “Görevleri Tamamlama Becerisi” alt ölçeğinde ise anlamlı bir değişim

saptanmamıştır. Bu durum deney grubunda bulunan öğrencilerin 8 haftalık rekreatif etkinlik uygulanması sürecinde:

Kişiler arası beceri gelişimini öğretmenleri ve sınıf arkadaşlarıyla aktif etkileşim içerisinde bulunma, iş birliği yapma, verilen yönergelere uygun hareket etme davranışlarının desteklediği düşünülmektedir. Hazırlanan rekreatif etkinliklerde tamamlayıcı etkinliklerden drama, oyun gibi etkinlikler çocukların kişiler arası beceri gelişimini desteklemiş olabilir. Aslan'ın (2018) yapmış olduğu çalışma bu düşüncüyü destekler niteliktedir. Aslan, yaratıcı drama ve sosyal beceri edinimi arasındaki bağlantıyı inceleyen çalışmasında; Sosyal Becerileri Ölçeğini oluşturan kişiler arası beceriler, kendini kontrol etme becerisi sözel açıklama becerileri, dinleme becerileri alt bölümleri dikkate alındığında uygulama öncesi ve sonrası öğrencilerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ulaşmıştır (Aslan, 2018). Benzer olarak Aslan, 6 yaş grubunda okul öncesi eğitim alan 34 çocukla deneysel bir çalışma yürütmüş ve deney grubunda bulunan öğrencilere toplam 40 etkinlik içeren ve 12 hafta süren bir drama temelli sosyal beceri eğitim programı uygulamıştır. Sonucunda deney grubunda sosyal ilişkiler ve iş birliği davranış puanlarında artış gözlemlenmiştir (Aslan, 2008).

Bulgulara göre deney ve kontrol grubu son test puan ortalamaları “Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri”, “Kişiler Arası Beceriler”, “Akran Baskısı ile Başa Çıkma Becerileri”, “Kendini Kontrol Etme Becerileri” arasında anlamlı bir fark

bulunamamıştır. Her iki grubun puan ortalamaları da artmış olmasına rağmen aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bunun nedeni olarak kontrol grubundaki çocukların da mevcut eğitime devam etmeleri olarak düşünülebilir. Okul öncesi dönemde çocukların eğitim kurumlarına yönlendirmeleri, uygun müfredat ve programlar çerçevesinde tüm alanlarda gelişimlerinin desteklenmesi ve ilk sosyal deneyimlerinin yaşanması açısından önemli bir yere sahiptir. Alan yazını incelendiğinde yapılan çalışmaların okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim fırsatı bulan çocukların sosyal beceri açısından gelişim gösterdiği saptanmaktadır (Dinç, 2002). Nitekim yapılan çalışmalara göre okul öncesi eğitim alan çocukların sosyal becerileri artmış bulunmaktadır. Dündar, yapmış oldukları çalışma sonucunda okul öncesi eğitim alan çocukların kendilerini daha rahat ifade ettiklerini, dinleme becerilerinin geliştiğini, mevcut duruma daha kolay uyum sağlayabildiklerini, sorumluluk bilincinin geliştiğini ve sosyal ortamlarda daha rahat hareket edebildiklerini belirtmiştir (Dündar, 2011).

Amaç oluşturma becerisinin gelişiminde etkinliklerde belirlenen hedeflerin ulaşılabilir olması ve bunun için mücadele edilmesi, öğretmenin motivasyon sağlaması ve yönlendirmesi sayesinde desteklendiği düşünülmektedir. Bununla birlikte programda tasarlanan oyunların çocukların amaç oluşturma ve sosyal iş birliği becerilerini geliştirdiği de düşünülebilir. Oyunlar çocuklarda hem motor becerileri geliştirirken hem de çocukların sosyal becerilerini geliştirmektedir. Durualp, oyun temelli sosyal beceri etkinliklerinin çocukların sosyal uyum becerilerini artırdığını saptamıştır (Durualp, 2009). Boz ve arkadaşları ise aile katılımlı sosyal beceri oyunlarının etkilerine bakmışlar ve bu çalışmada aile katılımlı oyunların çocukların sosyal etkinlik becerilerini artırdığını bulmuşlardır (Boz, Uludağ ve Tokuç, 2018).

Dinleme becerileri ve sonuçları kabul etme becerisinin gelişiminde ise etkinliklerin uygulama basamaklarının kavranması için dikkatle dinlenmesi daha sonrasında aktif katılım sağlanarak yaparak yaşayarak öğrenme deneyiminin yaşanması ve sonuçlara bire bir ulaşılması sayesinde desteklendiği düşünülmektedir. Programda çocukların motor becerilerini dikkate alacak rekreatif etkinlikler oluşturulduğunda psikomotor becerilerini kullanacakları komutlar anlaşılır bir şekilde verilmiş ve çocukların bunları uygulaması beklenmiştir. Yani çocuğun etkinliklerde istenilen düzeyde koşma, zıplama, yuvarlanma, dönme bir topu hedefe atma gibi beceriler öncelikle tam olarak öğretmenin anlattıklarını dinleme ve ardından uygulama ile gerçekleşmektedir. Bu etkinlikler bireysel olduğu gibi eş ya da bir takım birlikteliğine dayanan amaca yönelik etkinliklerdir. Çocuklar motor beceri gerektiren bu etkinlikler ile öğrenip bir beceri kazanırken gelişimleri de desteklenmiştir. Örneğin denge tahtasında çalışırken çocuklarla aynı zamanda bir müzik etkinliği yapılmış ve burada dengede durabilme becerileri için hem dinleme hem de dinlediklerini uygulayabilme becerileri aktif hale gelmiştir. Çocuklar bu direktifleri yaparken aynı zamanda

eğlenmişler ve etkinliği gerçekleştirirken birbirlerine de destek olmuşlardır. Bu sayede çocukların sosyal iletişim boyutunda etkileşimleri de artmıştır. Bu düşünceleri destekleyecek şekilde Ekinci Vural ise yapmış olduğu çalışmada yaratıcı sanat, müzik, dil, drama ve oyun aktivitesinden oluşan bir aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programı hazırlamış ve bu programın çocukların Kişiler Arası Beceriler, Sözel Açıklama Becerileri, Dinleme Becerileri ve Kendini Kontrol Etme Becerilerini geliştirdiğini bulmuştur (Ekinci Vural, 2006). Bununla birlikte Bayazıt, Telci, Canerik ve Erenci, okul öncesi dönem çocuklarına uyguladıkları rekreatif etkinliklerin sosyal becerileri ile güven duygularını artırdıklarını bulmuşlardır (Bayazıt ve diğerleri, 2007).

Sosyal becerilerin hayatımızdaki önemi yadsınamaz bir gerçektir. Bu beceriler sayesinde bireyler özgüvenli, girişken, ifade yetileri yüksek ve dost canlısı olurlar. Ancak bu becerilerin edinimi için erken yaş döneminden itibaren sosyalleşme ortam ve aktivitelerine katılarak bu bilincin oluşturulması gerekmektedir. Yapılan bu araştırma göstermektedir ki okul öncesi eğitim çocukların sosyal becerilerini artırmada önemli olmakla birlikte sınıf içinde ve açık alanda uygulanan rekreatif etkinlikleri de sosyal beceri eğitimini ekstra desteklemektedir.

Sonuç

Araştırma sonucunda toplam sosyal beceri puan ortalamaları, deney grubunda yer alan ve rekreasyon etkinlikleri uygulanan öğrencilerin kontrol grubunda bulunan ve rekreasyon etkinlikleri uygulanmayan öğrencilere göre daha çok artmıştır.

“Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri”, “Kişiler Arası Beceriler”, “Akran Baskısıyla Başa Çıkma”, “Kendini Kontrol Etme” alt testlerinde deney ve kontrol grubu çocukların puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değişmemiştir.

“Sözel Açıklama Becerileri”, “Amaç Oluşturma Becerileri”, “Dinleme Becerileri”, “Görevleri Tamamlama Becerileri”, “Sonuçları Kabul Etme Becerileri” alt testlerinde ise rekreatif etkinlik programı uygulanan deney grubunda yer alan çocukların kontrol grubu çocukların puan ortalamalarına göre daha fazla artmıştır.

Bu doğrultuda öğretmenlere okul öncesi eğitimde çocuklar için güne başlama zamanında serbest zaman etkinliklerinde planlanmış rekreatif etkinliklerine yer vermeleri önerilmektedir. Ayrıca okul öncesi eğitim programı içinde rekreatif etkinliklerinin yeni bir etkinlik türü olarak yer alması da önerilmektedir.

Etik Metni: Bu makalede araştırma sürecinde, dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. 24.03.2022 tarihli ve 11 nolu karar sayılı İnönü Üniversitesi Etik Kurul onayı alınmıştır.

Çıkar Çatışması: Bu çalışmada yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı: Bu çalışmada bütün yazarların katkı oranları eşittir.

Kaynaklar

- Altınköprü, T. (2002). *Çocuğun başarısı nasıl sağlanır*. Hayat Yayıncılık.
- Aslan, B. (2018). *Yaratıcı drama uygulamalarının okul öncesi dönemi öğrencilerinin besinler konusundaki öğrenmelerine ve sosyal uyum becerileri kazanmalarına etkisi* [Yüksek Lisans]. Bartın Üniversitesi.
- Aslan, E. (2008). *Drama temelli sosyal beceri eğitiminin 6 yaş çocuklarının sosyal ilişkiler ve işbirliği davranışlarına etkisi* [Yüksek Lisans, Adnan Menderes Üniversitesi]. <http://adudspace.adu.edu.tr:8080/xmlui/handle/11607/1160>
- Avcıoğlu, H. (2007). Sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması (4-6 yaş). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 93-103. <https://www.academia.edu/download/3624334/2007-2-87-101-7.pdf>
- Balat, U. G. (2005). Değerler eğitimi ve değerler eğitimi programları. İçinde A. Oktay & Ö. Polat. Unutkan (Ed.), *Okul öncesi dönemde güncel konular* (ss. 201-204).
- Bayazıt, B., Acar, F., Ateş, O., & Sağiroğlu, İ. (2003). 5-6 yaş grubu çocuklara uygulanan yaratıcı drama ve modern dans etkinliklerinin çocukların sosyal gelişimine etkisi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 119-122.
- Bayazıt, B., Telci, Ş., Erenci, T., & Canerik, Ç. (2007). Okulöncesi eğitim kurumlarında yaptırılan rekreatif etkinliklerin çocukların sosyal gelişim ile güven duygusu gelişimine etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 107-113.
- Boz, M., Uludağ, G., & Tokuş, H. (2018). Aile katılımlı sosyal beceri oyunlarının okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal becerilerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 137-158.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (24. bs). Pegem Atıf İndeksi.
- Ceylan, Ş., & Özyürek, A. (2014). Okul öncesi çocuklarda sosyal becerilerin desteklenmesi konusunda öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35), 99-114. <https://doi.org/10.9779/PUJE575>
- Daniel, M. (2004). *Doing quantitative research in education with SPSS*. SAGE.
- Dinç, B. (2002). *Okulöncesi Eğitimin 4-5 Yaş Çocuğunun Sosyal Gelişimine Etkileri Konusunda Öğretmen Görüşleri* [Yüksek Lisans, Anadolu Üniversitesi]. <https://www.proquest.com/docview/2606872035?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses>
- Doğanay, A. (2006). Değerler eğitimi. İçinde *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi "yapılandırmacı bir yaklaşım"*. Pegem-A Yayıncılık.
- Durualp, E. (2009). *Anasınıfına devam eden altı yaş çocuklarının sosyal uyum ve becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi: Çankırı örneği* [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Dündar, K. E. (2011). *Okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkisine ilişkin öğretmen görüşleri (Diyarbakır ili örneği)* [Yüksek Lisans, Fırat Üniversitesi]. <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/356084>
- Ekinci Vural, D. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi* - ProQuest [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. <https://www.proquest.com/docview/2957138523?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses>
- Ekiz, D. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Lisans yayıncılık.
- Gallahue, D. L. (1982a). Assessing motor development in young children. *Studies in Educational Evaluation*, 8(3), 247-252.
- Gallahue, D. L. (1982b). *Understanding motor development in children*. John Wiley & Sons.
- Gürkan, T. (2009). *Erken çocukluk dönemi ve okul öncesi eğitim* (AÖF Yayın No:957). Anadolu Üniversitesi.
- Hazar, A. (2014). *Rekreasyon ve Animasyon* (4. Baskı). Detay Yayıncılık.
- Kılbaş, Ş. (2001). *Rekreasyon boş zamanı değerlendirme*. Anaca Yayınları.
- Kırıkoğlu, S. (2004). *Doğa eğitimi programlarının uygulama boyutunda planlama sürecinin rolü* [Yüksek Lisans]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Maden, S. (2010). Türkçe öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 259-274. <https://dergipark.org.tr/en/pub/mkusbed/issue/19556/208652>
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2001). *Research in education: Evidence-based inquiry. A Conceptual Introduction*. Pearson.
- MEB. (2006). 28. *Temel Spor Eğitimi Öğretim Programı 9.Sınıf*. T. C. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.
- Metcalfe, A. (2005). Leisure and Recreation in a Victorian Mining Community. İçinde *The Social Economy of Leisure in North-East England* (ss. 1820-1914). Routledge.
- Ogelman, H. G. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında serbest zaman etkinliklerinin gözlemlenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(26), 125-138.
- Öztürk, Y. (2018). Boş zaman, rekreasyon ve turizm kavramları arasındaki ilişkinin karşılaştırmalı bir analizi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 1(2), 31-42.
- Özyürek, A., & Aydoğan Y. (2011). Okul öncesi öğretmenlerinin serbest zaman etkinliklerine ilişkin uygulamalarının incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 41-58.
- Pehlivan, H. (2012). *Oyun ve öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- Piaget, J. (1999). *Play, Dreams And Imitation In Childhood*. Routledge.
- Saka, T., Yıldız, Y., Tekbaş, Ö. F., & Aydın, T. (2008). Genç erkeklerde spor okulu eğitim programının bazı antropometrik ve fonksiyonel testler üzerine etkisi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 1-8.

- Sevinç, M. (2004). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun*. Morpa Kültür Yayınlar.
- Tamer, K. (1998). *Sportif rekreasyon etkinliklerine liderlik eden antrenörlerin lider davranış boyutları* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Taşkın, S., Çelik, N. M., & Taşkın, M. (2019). İlköğretim çağındaki çocuklarda 8 haftalık rekreatif etkinliklerin benlik saygısı üzerine etkisinin incelenmesi. *International Social Mentality And Researcher Thinkers Journal*, 5(19), 782-789.
- Temur, Ö., & Yuvacı, Z. (2014). Okul öncesi değer eğitimi uygulayan okullardan seçilen değerlerin ve etkinliklerin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 122-149.
- Trochim, W. M. (2001). *Research methods knowledge base* (C. 2). Atomic dog publishing.
- Tuncel, İ. (2008). *Duyuşsal özelliklerin gelişimi açısından örtük program*. [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tunçeli, H. İ., & Zembat, R. (2017). Erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesi ve önemi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 1-12.
- Tüfekçioğlu, E., & Ayça, İ. B. (2008). Okul öncesi 4-6 yaş çocuklarında algısal motor gelişim programlarının denge ve çabukluk üzerine etkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2).
- Türedi, H. (2008). *Örtük programın eğitimde yeri ve önemi* [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ulusoy, A. (2002). *Gelişim ve öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- Yaman, M., & Arslan, S. (2009). Çocuk ve gençlik suçlarının önlenmesinde rekreatif sporlar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 445-459. <http://www.insanbilimleri.com>
- Yetim, Azmi. A. (2005). *Sosyoloji ve spor*. Morpa Kültür Yayınları.
- Yığiter, K. (2012). *Rekreatif etkinliklerin üniversite öğrencilerinde algılanan problem çözme becerisi ve benlik saygısı düzeylerine etkisi* [Doktora Tezi]. Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

EXTENDED ABSTRACT

Research Problems

Babies start to acquire many behaviors when they open their eyes to the world. These acquisitions are achieved through different means. Social skill acquisition should also be supported and developed in the early stages. In this context, parents and teachers have significant responsibilities. This is because some behaviors are learned through modeling, while others are learned through experience. It is important that these acquired behaviors align with social norms. From this perspective, the importance of social skill acquisition becomes evident, as these skills enable human interaction. Social skills, which form the foundation of humanity, should also be addressed during the preschool period when children receive their foundational education. In the preschool period, cognitive development and social development progress in parallel. Early childhood is a critical period for the acquisition of social skills. Therefore, behaviors intended to be taught can be conveyed through gamification and recreational activities within a structured plan. Through these activities, both curriculum-based and non-curriculum-based social skills can be imparted to children. The importance and permanence of certain implicit learnings achieved through recreational activities should not be overlooked. Through implicit learning, children acquire the main outlines of societal values. To ensure these acquisitions, it is crucial for children to engage in continuous experiences. The experiences gained during early childhood will also impact their later lives. Individuals who achieve positive gains through favorable experiences are embraced by society and can maintain a positive outlook on life.

Literature review

Recreation is a phenomenon that encompasses socially active and personal goals. It allows individuals to recharge themselves physically and emotionally while providing opportunities to interact with different environments and people. Recreational activities have certain objectives,

which can be defined as providing basic knowledge, supporting personality development, and fostering social integration. To achieve these objectives, recreational activities need to be conducted in a planned manner. According to Torkildsen, the tendency and need for recreational activities among individuals of all age groups have shown a positive increase. In another study, the needs for recreational activities were categorized as social and individual needs. Karaküçük defined the need for recreation as “it encompasses multiple reasons, such as; mental health improvement, socializing the individual, developing creativity, personal skills and abilities, increasing work performance and productivity, enabling economic dynamism, making individuals happy, and contributing to physical health improvement, etc.” Adopting physical activities as a habit starting from early childhood is important for the socialization of individuals. Robinson stated that habitual physical activities have positive impacts on individuals’ mental skill development and physical, social, and psychological traits. Additionally, recreational activities conducted in groups are significant for enhancing communication skills, fostering solidarity, and encouraging cooperation. Since recreation activities develop individuals, who are the foundation of society, socially, they also have an impact on society as a whole. The American Planning Association (2003) stated that recreational activities influence individuals’ sense of security positively and contribute to reducing crime rates. Because recreational activities provide opportunities for interacting with different people, they enable the formation and development of new friendships. Recreational activities also allow individuals to experience success through competition. Through recreational activities, individuals engage in an active lifestyle, which leads to improvements in their physical and emotional health. They find opportunities to socialize, enhance their cooperation skills, recognize and develop their abilities, and as a result, become happier and more peaceful.

Providing these experiences at an early age is crucial for future life experiences.

Method

In this study, a quantitative research model was utilized to examine the relationship between recreational activities and social skills in the pre-school period and a quasi-experimental design with a pre-test post-test control group was used. The independent variable of the study was the recreational activities to be implemented, while the dependent variable was social skills. The study group consisted of 36 children aged 36–72 months (18 in the experimental group and 18 in the control group) attending an independent pre-school affiliated with the Ministry of National Education in Malatya Province, Yeşilyurt District, during the 2021–2022 academic year.

Results and Conclusions

The results of the study showed that the total social skills score averages of students in the experimental group, who

participated in recreational activities, increased more than those of students in the control group, who did not participate in such activities. In the subtests of “Managing Angry Behaviors and Adapting to Changes”, “Interpersonal Skills”, “Coping with Peer Bullying” and “Self-Control”, the mean scores of children in both the experimental and control groups did not change statistically significantly. However, in the subtests of “Verbal Explanation Skills”, “Goal Setting Skills”, “Listening Skills”, “Task Completion Skills” and “Accepting Consequences Skills”, the mean scores of children in the experimental group who participated in the recreational activity program increased more than those of the children in the control group. The findings indicate that recreational activities contributed to the improvement of childrens social skills and sub-social skills. In this context, incorporating outdoor recreational activities into early childhood education would be beneficial for enhancing childrens social skill development.